

Alleen het echte, het mensche, het waarachtige inroepen van Gods genade doet aan den horizon het licht gloren te midden van 't leed, dat ons de toekomst verdonkert.

Hier tegen nu gaat de Schrift steeds in. We mogen in ons leed en in 't midden van onze ellende geen oogenblik 't ons voorstellen, alsof God ons bestond, en alsof niet heel ons aanzijn en bestaan eeniglijk om Gods wil ons geschonken was.

Nu voelt al wie even doordenkt, hoe voltrekt onzinnig die eerste gedachte was, en toch toont de ervaring keer op keer, dat 't in verreweg de meeste gevallen nochtans zóó en niet anders van 'menschen zijde bedoeld wordt.

Men leeft dan niet in de overtuiging dat men bestaat om Gods wille, en eeniglijk er is en leeft om onzen God te verheerlijken, maar geeft veel te veel toe aan de vlak verkeerde, geheel onheilge, en rechtstreeks onware voorstelling, alsof ons aanzijn, onze voorspoed, ons geluk de hoofzaak ware, en alsof God er, welbezien, alleen was, om dit ons aardse aanzijn te doen gedijen.

Voor al daarin komt dit zoo sterk uit, dat zoo velen, zoolang 't even kan, het buiten God afdoen.

Zijn ze krank, dan steunt voorthands alles op den arts, en men bidt niet. En eerst als 't ernstig wordt, en de heil van den arts teleurstelt, dan, ja, vraagt men zich af, of het toch niet beter ware ook zijn God om hulpe aan te roepen.

Zoolang nu die gesteldheid in ons hart aanhoudt, blijven wij de hoofzaak, is ons geluk in 't leven, onvoorwaardelijk in wat we onderkennen, en ons verwer tegen wie ons krenken wil, 't heusche, waarop 't alles aankomt. Kan dan dit ons metterdaad redden, dan volstaan we daarmee. Is er raad of hulp noodig, zoo roepen we vrienden hulp of menselijke assistentie in. En eerst als alles faalt en 't al op teleurstelling neerkomt, dan keert zich de ziel tenslotte nog tot den Schepper van ons aanzijn, en dan wordt 't een bidden elken morgen en elken avond, om een hulpe, die men zich zelf niet schenpen kon, en ook vrienden of geleerden ons niet konden doen toekomen. En zoo wordt de Heere onze God, zij 't met eerbied gezegd, dan onze Noodhulp, die we dan aanroepen niet om zijn Naam groot te maken, maar om ons, zoo 't kon, uit nood en dood te redden.

Dit nu is geen bidden. Dit is niets anders dan, als er geen andere uitkomst is, eindelijk op den dienst en de hulpe Gods beslag leggen.

't Gaat dan met den Almachtige juist zoals 't met arts of apotheker of advocaat pleegt te gaan. Hindert ons niets, en gaat 't in ons leven alles voor den wind, zodat we gezond en ruim voorzien zijn van wat ons leven behoeft, dan talen we naar geen apotheker, en roepen om geen arts, en denken er niet aan, om advocatenhulp in te roepen. En de vaste regel is en blijft dan, dat we zoo ook onzen God hoogstens in schijn en vernielijk aanroepen, maar dat er van een waarachtig eeren en aanbidden van onzen God geen sprake is.

Hierop nu slaat dit aangrijpende zeggen terug: Indien ze ook maar eensgins tot Mij roepen zullen, zal Ik ze zekerlijk verhooren.

Komt 't er zóó voor te staan, dat zulk een weduwe gevonden gaat, dat ze niet meer zelve gedrukt wordt, maar dat in haar verdrukking het recht van haar God wordt aangerand, dan zegt Israels God haar zekerlijk verhooring toe.

Het is Gods bestel, dat er gehoude vrouwen zijn, en Gods beschikking, dat haar huwelijk plotseling door den dood van den man kan worden afgebroken. De weduwe is een verschijnsel in het leven, dat uit Gods voorzienige ordinarie in het leven voorkomt. Op zich zelf zou er naar Paradijorde nooit een weduwe geweest zijn. De weduwe is vrucht van het oordeel, dat de dood in ons menscheleven brengt.

Just daarom echter is in het bestel Gods de weduwe niet hulpeloos aan de wilkeur van haar medeburgers overgelaten. Wie haar aanrandt, randt God aan. En nu is 't maar de vraag, of de verlaten en bedroefde weduwe 't voert, of ze zelve alleen wordt aangerand, dan wel of ze 't in haar eigen leed bespeurt, dat voor wat haar aangaat 't leed ten volle verdient zou wezen, maar dat 't gestuit en verholpen moet worden, opdat Gods wil, die de weduwe mogelijk maakt, niet in haan onderga.

Spreekt nu de weduwe hier niet van, en is 't haar alleen te doen, om zelve geholpen te worden, dan ontwaart ze zelfs niet eensgins dat 't recht Gods geschonden wordt, en daagt er geen hulpe. Maar dan ook omgekeerd, voelt ze, al is 't maar eensgins, dat in wat men haar aandoet, haar God gehoord wordt, en is 't daarom dat ze naar Boven roept, dan komt er ook zekerlijk verhooring, en handhaaft God in die weduwe zijn eigen eere.

Dr. A. K.

## Veertigjarig bestaan van „De Heraut“.

Men vraagt ons, waarom in ons weekblad de vorige week geen melding gemaakt werd van het veertigjarig bestaan van De Heraut.

Wel was er ook vroeger een Heraut geweest, gelijk nog een vorige week in de Standard werd medegedeeld, doch deze was van Dr. Schwartz en had reeds geruimen tijd bestaan, eer Dr. Kuyper in de journalistiek optrad. Doch deze Heraut van Dr. Schwartz is later overgenomen, en toen op 1 April 1872 omgezet in de Standard.

Toch scheen 't geheel overbodig, de vorige week van het zoo langdurig bestaan van deze tweede Heraut melding te maken. Niet alsof 't niet warmen dank waard is, indien het aan eenzelfde persoon gegund wordt, zulk een lange reeks van jaren hoofdredacteur van eenzelfde blad te blijven, maar overmits nog kort geleden op het langdurig bestaan van dit weekblad gewezen werd, toen numero tweeduizend van dit weekblad het licht zag.

Het scheen overbodig, na deze zoo pas gevierde gedachtenis, thans nogmaals op het zoo lange bestaan van ons blad te wijzen.

Dr. A. K.

's-Gravenhage, 14 December 1917.

Amsterdam, 14 December 1917.

Volgt dus uit den aard en het karakter der beraadslagingen, die in den Kerkeraad gehouden werden, dat zij niet publiek kunnen zijn, omdat die beraadslagingen meest

over personen gaan en het toezicht raken der geloovigen over de gemeente hebben uit te oefenen, toch mag daaruit niet worden afgeleid, dat de gemeente buiten de handelingen van den Kerkeraad zou gesloten worden, het recht van critiek en controle haar zou worden ontnomen en zij slechts lijdelijk aan de beslissingen van den Kerkeraad zich zou te onderwerpen hebben. Evenzeer toch als we er enerzijds tegen te waken hebben, dat de leer van de volkssoevereiniteit niet in de Kerk binnensluipt, die de bestuursmacht, door Christus aan de ambtsdragers geschonken, overbrengt naar de gemeentelieden en den Kerkeraad slechts beschouwt als een commissie, welke de besluiten van de gemeentevergadering heeft uit te voeren, — evenzeer moet aan de andere zijde zorg gedragen, dat elke hiërarchie in de Kerk wordt voorkomen, dat het ambt der geloovigen tot zijn recht komt en dat de gemeente steeds in staat worde gesteld om de handelingen der ambtsdragers aan Gods Woord te kunnen toetsen. Het Gereformeerde Kerkrecht bezit juist daarin zijn uitnemendheid, dat het beide uitersten, de hiërarchie van het ambt en de soevereiniteit van het volk, vernijdt en zoowel de bestuursmacht van het ambt als het recht van critiek en controle der gemeentelieden handhaaft naar het Woord van God.

Vandaar — aan het slot van ons voorgaand artikel wezen we er reeds op — dat naar het Gereformeerde Kerkrecht de Kerkeraad nooit zonder de gemeente kan handelen, maar bij elke gewichtige handeling verplicht is, van deze handelingen aan de gemeente kennis te geven. En deze kennisgeving dient volstrekt niet alleen om de gemeentelieden op de hoogte te houden van de besluiten door den Kerkeraad genomen, maar wel degelijk om de medewerking der gemeentelieden te vragen, opdat deze kerkelijke handeling met goedkeuring van heel de gemeente geschiedt. Deze medewerking en goedkeuring der gemeente bestaat dan niet daarin, dat de gemeentelieden saamenkomen en in een vergadering van de gemeente met meerderheid van stemmen uitmaken, of het voorstel van den Kerkeraad tot wettig besluit zal verheven worden. Zoo wilden het wel de Independenten, maar zoo wil het Gereformeerde Kerkrecht het niet. Want dan wordt de besturende macht weer aan den Kerkeraad ontnomen en naar de gemeente overgebracht. Een vergadering van de gemeente behalve dan de samenkomst der geloovigen voor de bediening des Woords en der Sacramenten, kent onze Kerkenorde niet. Art. 29 onzer Kerkenorde spreekt slechts van vierderlei kerkelijke samenkomsten: de Kerkeraad, de Classis, de particuliere Synode en de Generale Synode. Zelfs dan wanneer de Kerkeraad de gemeentelieden oproept voor de verkiezing der ambtsdragers, is dit niet een gemeentevergadering, waarbij de Kerkeraad het moderamen vormt en de gemeentelieden de beslissende macht hebben, maar een vergadering van den Kerkeraad, waarbij de gemeentelieden worden uitgenoodigd, om uit het hun voorgestelde dubbelgetal een keuze te doen. Maar wel bestaat de medewerking en goedkeuring der gemeente daarin, dat aan de gemeentelieden mededeeling geschieden moet van de gewichtige beslissingen van den Kerkeraad, opdat zij in de gelegenheid zijn of hunne bezwaren daartegen in te brengen of, zoo zij dit niet doen, dan door hun stilzwijgen deze handeling van den Kerkeraad ook hunnerzijds te approberen en goed te keuren. Daarom moeten de namen van hen, die tot het ambt verkozen worden, aan de gemeente worden medegedeeld, om de approbatie der gemeente daarop te verkrijgen, zooals in Art. 5, 6 en 22 wordt voorgeschreven. Daarom kan geen huwelijk kerkelijk bevestigd worden, wanneer niet vooraf de afkondigingen zijn geschied aan de gemeente, opdat ieder, die de bezwaren heeft, dit aan den Kerkeraad kan mededeelen, zooals in onze liturgie staat. Daarom worden zoowel de attestaten van hen, die van elders komen, als van hen, die de gemeente verlaten, aan de gemeente bekend gemaakt, opdat heel de gemeente daarin gekend wordt. Daarom wordt niemand tot het Avondmaal door den Kerkeraad toegelaten, of vooraf moeten de namen aan de gemeente worden bekend gemaakt, opdat ieder, die bezwaren heeft, deze bij den Kerkeraad kan indienen. En zoo wordt ook geen tucht geöfend, of zoodra deze tot afsnijding zou leiden, moet eerst de afkondiging aan de gemeente geschieden, niet als bloote formaliteit, maar opdat heel de gemeente den dwalenden broeder vermanen, en, wanneer hij aan deze vermaning geen gehoor geeft, in de ex-communicatie mede bewillige, zooals in het Formulier van den Ban uitdrukkelijk staat. Elke publieke handeling van den Kerkeraad moet zoo als 't ware gedragen en gesteund worden door de goedkeuring der gemeente.

Voor zoover deze handelingen van den Kerkeraad dan ook een publiek karakter dragen, worden de gemeentelieden daarbij nooit buitengesloten, maar is het veeleer eisch van het Gereformeerde Kerkrecht, dat deze handelingen in het midden van de vergadering der gemeente moeten geschieden, zoodat elk gemeentelid daarbij tegenwoordig kan wezen. Het sterkst komt dit uit bij de bediening der Sacramenten, want terwijl de andere Kerken de bediening der Sacramenten ook buiten de saamenkomsten der gemeente laten plaats vinden, eischt het Gereformeerde Kerkrecht, dat doop en avondmaal alleen in het midden der gemeente zullen bediend worden. Van huisdoopt en huisavondmaal wil de Gereformeerde Kerk niets weten. Zelfs wanneer het Avondmaal aan zieken werd bediend, moeten toch niet alleen de ouderlingen, maar ook gemeentelieden erbij tegenwoordig zijn. De bevestiging van predikanten, onderlingen en diakenen geschiedt nooit

in den Kerkeraad, maar in de vergadering der geloovigen, opdat ieder gemeentelid bij het afleggen van de belofte tegenwoordig zou kunnen zijn. Ook de kerkelijke inzegening van het huwelijk wordt niet aan huis verricht, ook niet in de consistoriekamer van den Kerkeraad, maar in het kerkgebouw en in tegenwoordigheid der gemeente; waarom dan ook in de vragen bij de huwelijksbevestiging staat: bekend zij hier voor God en zijne heilige gemeente, dat gij genomen hebt en neemt enz. Evenzoo wordt de ban of uitsluiting uit de gemeente en de wederopneming van den boetvaardigen zondaar altoos uitgesproken in een saamenkomst der geloovigen en niet in een besloten vergadering van den Kerkeraad, al is de handeling zelve een handeling van den Kerkeraad. En om ook daarop nog te wijzen, de toelating van jonge leden tot het Avondmaal door aflegging van belijdenis des geloofs, geschiedt in schier alle Kerken publiek in de vergadering der geloovigen. Het vooraangaande onderzoek naar leer en leven moge door den Kerkeraad of een Commissie uit den Kerkeraad geschieden, maar de daad zelve, waarbij deze leden de stipulanten aanvaarden, waardoor ze mondighe leden der gemeente worden en tot het Avondmaal worden toegelaten, behoort niet voor den Kerkeraad alleen, maar voor heel de gemeente te geschieden.

Zoo blijkt dus uit deze feiten wel, hoe ons Gereformeerde Kerkrecht de gemeente volstrekt niet buitensluit, maar wel degelijk eischt, dat de eigenlijke handelingen van den Kerkeraad een publiek karakter zullen dragen. De vooraangaande beraadslagingen en besprekingen, voorzover zij het toezicht raken, door den Kerkeraad te oefenen, kunnen alleen in besloten vergadering plaats vinden. Maar de eigenlijke daad of handeling geschiedt in de vergadering der gemeente, draagt een publiek karakter en kan door elk gemeentelid worden bijgewoond.

Zelfs bestaat er natuurlijk geen het minste bezwaar tegen, dat de Kerkeraad, indien we 't zoo noemen mogen, publieke vergaderingen houdt, waarbij de gemeentelieden worden uitgenoodigd of het recht hebben tegenwoordig te zijn. Zulk een publieke Kerkeraadsvergadering vindt bijv. plaats bij de verkiezing der ambtsdragers, wanneer de gemeentelieden worden opgeroepen om uit een door den Kerkeraad opgesteld dubbel getal een keuze te doen. Zoo schrijft onze Kerkenorde uitdrukkelijk voor, dat de diakenen rekening zullen doen van hun beheer voor den Kerkeraad, en ook, zoo iemand daarbij wil zijn, voor de gemeente, op zulken tijd als de Kerkeraad het goedvinden zal (Art. 25). En zoo is er ook geen het minste bezwaar tegen, dat wanneer de Kerkeraad gewichtige beslissingen te nemen heeft, die het belang van heel de gemeente raken, de Kerkeraad een saamenkomst houdt met de leden der gemeente, om de motieven, die tot die beslissing geleid hebben, aan de gemeentelieden mee te deelen en hun bezwaren of bedenkingen te vernemen. Zoo is dan ook, om dit een voorbeeld te noemen, schier overal gehandeld, wanneer de Kerkeraad op een plaats, waar twee kerkformaties bestonden, tot saamsmelting wenschten over te gaan en dan, nadat de Kerkeraad het concept-besluit hadden opgemaakt, een publieke kerkeraadszitting werd gehouden, waartoe de gemeentelieden werden uitgenoodigd, om hun bezwaren of opmerkingen mee te deelen. Natuurlijk is de bedoeling van zulk een saamenkomst geenszins, dat niet de Kerkeraad, maar de gemeente zelve hierover te beslissen heeft, alsof de Kerkeraad alleen in kleinere zaken volmacht zou hebben te handelen, maar bij alle gewichtige vraagstukken de gemeente zou moeten beslissen, maar wel, dat de Kerkeraad in zulke gevallen de gemeentelieden eerst wil inlichten omtrent zijn bedoeling, hun wil aantoonen, waarom hij aldus handelen moet, en de bezwaren wil ondervangen of uit den weg ruimen. Bleek het bij zulk een saamenkomst, dat het grootste deel der gemeente zich niet overtuigen liet en voor de beslissing nog niet rijp was, of dat gevaar van scheuring dreigde, wanneer de Kerkeraad toch doorging, dan zou de Kerkeraad de beslissing hebben uit te stellen en te arbeiden hebben, om de gemeente te overtuigen van hetgeen Gods Woord van haar eischt. Met dwang kan de Kerkeraad de gemeente niet regeren, alleen door de overtuigende kracht van het Woord Gods. Hetzelfde geldt natuurlijk evenzeer, wanneer de Kerkeraad beslissingen heeft te nemen, die rechtstreeks de rechten of verplichtingen der gemeentelieden raken. Zoo behoort de Kerkeraad, wanneer hij een regeling vaststelt voor de verkiezing van de ambtsdragers, zulk een regeling niet buiten de gemeente om vast te stellen, maar in een saamenkomst met de gemeentelieden te bespreken en hun de gelegenheid te geven, bezwaren tegen die regeling in te brengen. En hetzelfde is evenzeer raadzaam, wanneer de Kerkeraad besluiten neemt, waardoor een zwaardere financiële last op de gemeentelieden wordt gelegd, zoo bij het aangaan van geldleningen, het stichten van een nieuw kerkgebouw of een belangrijke verhooging van het tractement van den predikant. Hoe meer de Kerkeraad in deze beslissingen de gemeentelieden kent en door openhartige bespreking hun duidelijk maakt, waarom deze financiële uitgaven noodig zijn, hoe bereidwilliger de gemeentelieden ook zullen zijn, om hunne bijdragen te verhoogen. Ook de verantwoordelijkheid van het financiële beheer behoort niet alleen voor den Kerkeraad, maar evenzeer voor de gemeentelieden te geschieden, zoodat ieder, die dit wenscht, daarvan inzag kan verkrijgen, evenals dit bij het beheer der diakonien door onze Kerkenorde voorgeschreven wordt.

Zoo is er dus, al zijn de Kerkeraadsvergaderingen zelf voor de gemeentelieden

niet toegankelijk, toch zeker geen sprake van, dat de gemeentelieden als onmondige leken zouden behandeld worden, of dat zij slechts blindelings zouden te gehoorzamen hebben. Het ambt der geloovigen kan op deze wijze volkomen tot zijn recht komen, wanneer de Kerkeraad bij elk zijner handelingen de gemeentelieden in staat stelt, critiek en controle te oefenen. En daarop komt het bij de rechte verhouding tusschen den Kerkeraad en de gemeente aan.

## Jerusalem veroverd.

Het feit, dat Jerusalem, na acht eeuwen onder de heerschappij der Mohammedanen te hebben gestaan, thans door het Engelse leger veroverd is, heeft een juichkreet doen opgaan in de Engelse en Fransche pers. Dit is te begrijpen.

Al mag die verovering uit militair oogpunt weinig te beteekenen hebben, omdat het Turksche leger Jerusalem nauwelijks verdedigd heeft en de stad zelfs zonder strijd zich heeft overgegeven, toch is het bezit van dit kostbare pand voor de Ententevolken van groot belang. Jerusalem is ook voor de Mohammedanen een heilige stad. De Omarmoskee op den Tempelberg is zelfs een hunner voornaamste heiligdommen. En nu eerst Mekka en Medina voor den Sultan verloren gingen, doordat de Arabische volksstammen op Engeland's instigatie zich onafhankelijk verklaarden, en thans ook Jerusalem veroverd werd, wordt daarmee aan het prestige van den Sultan in het Oosten een gevoelige slag toegebracht.

Natuurlijk is over het toekomstige lot van Jerusalem daarmede nog niet beslist. De mogelijkheid bestaat, dat het Turksche leger, dat thans zich terugtrok, straks, wanneer het hun opvang heeft, terugkeert en het Engelse leger weer uit Palestina verdrijft. En ook afgezien daarvan zal eerst op de conferentie bij de vredesonderhandelingen beslist worden, of het heilige land weer aan Turkije terug zal gegeven worden, dan wel onder het bestuur van Engeland zal komen. Reeds nu te juichen, dat Jerusalem voor goed bevrijd is van de macht der Turken en weer onder Christelijke heerschappij is gekomen, zou dus te vroeg victorie zijn roepen. Eerst de toekomst zal leeren, wat het lot van Jerusalem zal wezen.

En in elk geval kan deze verovering van Jerusalem door het Engelse leger niet vergeleken worden met de verovering van Jerusalem door de kruisridders, onder aanvoering van Godfried van Bouillon den 15 Juli 1099. Wat toen de kruisridders dreef, was een heilig motif. Ze wilden de heilige plaatsen, waar Christus geboren was, geleden had en uit de dooden was opgestaan, niet in de handen der Mohammedanen laten, die telkens de Christelijke pelgrims molesteerden, die ter beëlvart togen naar Palestina. De strijd ging toen tusschen het Kruis en de Halve Maan, tusschen het Christendom en den Islam. Met de leuze: God wil het! trokken de kruisridders Jerusalem binnen en hun eerste daad was, te Jerusalem een Christelijk koninkrijk te stichten en Godfried van Bouillon tot Koning van Jerusalem uit te roepen. En al weigerde deze in echt Christelijken deemoed om een Koningskroon te dragen, waar zijn Heiland een doornenkroon droeg, Jerusalem werd toch een Christelijke stad en bleef dit, totdat in 1244 de Mongoolsche hulptroepen van den Egyptischen sultan Ejlub Jerusalem heroverden en van dat oogenblik Jerusalem voor goed in de handen der Mohammedanen bleef.

Van zulk een heilig motif is thans geen sprake. Engeland wil Jerusalem in bezit hebben om Egypte en het Suezkanaal te beveiligen en aan Duitschland den pas af te snijden om in Azië door te dringen, omdat het daar een gevaar voor zijn handelslangen en zijn bezit van Indië inzielt. Bagdad en Jerusalem in Engelsche handen zullen de barrière vormen, die den weg naar Azië voor Duitschland's handel afsluit. Het is een politiek en economisch belang, dat Engeland drijft, maar niet een religieus motif om het heilige land voor de Christenen te heroveren.

Zelfs is er, althans voorzover de plannen van Engeland duidelijk zijn, geen sprake van om te Jerusalem een Christelijk bewind te vestigen, maar veelmeer om Palestina aan de Joden terug te geven, opdat dezen daar koloniseeren kunnen. Hetzelfde plan, dat ook Julianus de Afvallige had, die zelfs den tempel te Jerusalem wilde laten herbouwen en den Joodschen eredienst daar wilde herstellen, om daarmee de profetie van Christus, dat de tempel verwoest zou blijven, te loogenstraffen. En al is er natuurlijk geen sprake van, dat Engeland eenzelfde motif drijft, toch is het duidelijk genoeg, dat Engeland veel meer er aan denkt de gunst der Joden te winnen door het heilige land hun af te staan, dan dat het voor de Christelijke belangen zou opkomen.

Dat heel de Joodsche of Joodschgezinde pers jubelt, omdat Jerusalem nu aan de macht der Turken ontnomen is, is dan ook te begrijpen. Het Turksche bewind, dat tegenover de Christenen zeer welwillend was, was met de Joodsche kolonisatie verre van ingenomen en trachtte door allerlei vexatoire maatregelen de immigratie der Joden tegen te gaan. Voor de Joden, die thans de mogelijkheid zien geboren, dat zij weer de bezitters van het land hunner vaderen zullen worden, is er daarom reden om te juichen, maar voor ons Christenen niet. En zeker zou Torquato Tasso, wanneer hij deze verovering van Jerusalem beleefd had, daarvan geen stof ontleend hebben voor een Christelijk heldendicht, als hij in zijn La Gerusalemme liberata (Jerusalem verlost) ons schonk. Niet alleen

ontbreekt daarvoor bij deze verovering van Jerusalem het heroïsme, dat de kruisridders dreef, maar evenzeer het hogere religieuze motif, dat hun strijd adelde en er een Christelijk stempel op drukte.

## Een verkeerde indruk.

Het woord, dat we een vorig maal ter aanbeveling schreven van de op te richten school voor meisjes uit den Javaanschen adel te Solo, kon den indruk geven, alsof deze scholen uitgingen van de zending der Gereformeerde Kerken. We schreven toch, dat we dankbaar waren, dat ook onze Zending het belang van dit vraagstuk gevoeld had (n.l. van de opvoeding der inlander) en daarom begonnen was met scholen op te richten voor den Javaanschen adel, en dit „onze Zending“ kon verstaan worden in den zin van de zending, die van de Gereformeerde Kerken uitgaat.

Toch is dit niet zoo, want het Comité, dat voor de oprichting en instandhouding dezer scholen zorgt, staat in geen verband met den zendingsarbeid onzer Gereformeerde Kerken en telt niet alleen leden der Gereformeerde Kerken, maar ook van de Hervormde Kerk onder zijne leden. De drukking: „onze zending“, was dan ook in algemeenen zin bedoeld, in tegenstelling met Japan, dat de opleiding onzer inlander aan zich poogt te trekken. Nu de uitdrukking echter tot misverstand aanleiding heeft gegeven, haasten we ons dezen verkeerden indruk weg te nemen.

## Onze onderwijzers.

Evenals onze predikanten lijden ook onze Christelijke onderwijzers onder den nood der tijden.

Hun salaris, vóór den oorlogstoestand vastgesteld en meest op eenzelfde peil gebleven, is feitelijk meer dan de helft teruggegaan, omdat heel het leven 50% duurder is geworden. En al moet ieder in deze dure tijden zich bekrimpen en de uiterste zuinigheid in acht nemen, met hun betrekkelijk toch reeds gering salaris kunnen zij niet meer rond komen.

Te grievender nu is dit, omdat de openbare onderwijzers, die toch ook steen en been klagen, door de bank en vel hooger salaris hebben dan zij. En al zal, wanneer de nieuwe Onderwijswet tot stand komt, hierin wel verbetering komen, doordat de salarissen dan gelijk worden gemaakt, toch neemt dit den nood, waarin ze nu verkeeren, niet weg.

Reeds meer dan één christelijk onderwijzer is dan ook voor de verleiding bezweken om van de Christelijke naar de Openbare school over te gaan. En al getuigt zulk een overgang zeker niet van bestialiteit van overtuiging, evenmin als van bereidheid om voor zijn beginsel een offer te brengen, toch mag men niet vergeten, dat honger een scherp zwaard is. Het is beter, te zorgen, dat onze onderwijzers aan zulk een verzoeking niet worden bloot gesteld.

Regel behoort te wezen dat degenen, die de Christelijke school dienen, niet minder salaris ontvangen, dan degenen, die aan het Openbaar onderwijs verbonden zijn. En waar de wettelijke regeling dezer materie nog niet verkregen is, behooren onze Schoolbesturen reeds nu zorg te dragen, dat de salarissen verhoogd worden. Nu de Staatssubsidie reeds voor zulk een belangrijk deel in de kosten van ons onderwijs voorait, is dit ook niet onmogelijk. Vooral niet, waar het een tijdelijke maatregel zal wezen. Daarom mogen onze Schoolbesturen wel met ernst hun plicht ter harte nemen. Een duurttoeslag behoort, evenals aan ieder predikant, zoo ook aan ieder onderwijzer te worden gegeven. Niet als een aalmoezen u barhartigheid hun geschonken, maar als een hun toekomst recht. Want de arbeider, heeft Christus gezegd, is zijn loon waardig.

Niets meer lust ontmoedigender en dempt meer den lust tot arbeid bij hen, die aan het Christelijk onderwijs zich hebben gegeven, dan wanneer zij den indruk ontvangen, dat het Schoolbestuur, dat voor hun belangen te zorgen heeft, zich niets aantrekt van den nood, waarin zij verkeeren. Natuurlijk geldt dit niet van alle Schoolbesturen. Er zijn er, die hun roeping verstaan. Maar de talrijke klachten, die we vernemen, bewijzen, dat een ernstige waarschuwing niet te onpas is.

## Kerkeraadsverkiezingen.

I.

Nu tegen het einde van het jaar weer overal de Kerkeraadsverkiezingen gehouden worden, wordt door verschillende Kerkeraden aan onze redactie om advies gevraagd inzake quaesties, die zich daarbij voordoen. Meestal beantwoorden we deze vragen liever persoonlijk, maar het kan toch ook zijn niet hebben dat nu en dan publiek te doen, opdat ook andere kerkeraden daarvan profijt zouden hebben.

Voordat we enkele dezer vragen bespreken, zij er echter eerst op gewezen, hoe goed en nuttig het is, wanneer al onze Kerkeraden volgens Art. 22 onzer Kerkenorde een regeling voor de verkiezing vaststellen. Op tal van plaatsen is dit blijkbaar niet het geval, en wanneer er dan moeilijkheden ontstaan over vragen als: wie stemgerechtigde leden zijn, hoe de stemmen moeten uitgebracht worden en wie als verkozen zijn te beschouwen, — waarbij dan niet zelden achter deze quaesties persoonlijke motieven schuilten, — is het dan niet een beetje objectieven maatstaf om naar te oordeelen, en de beslissing, die de Kerkeraad dan hier en nu neemt, dat wil zeggen voor dit speciale

geval, min of meer van een vaardig deelneemende partij.

Nu plaats zal er dan in onze Kerk vrijheid plaats hebben hierbij met he dusver heeft r de and streks, dubbel diakone terwilj dubbel kiezen approba gesteld, het lan Ze best zoolas Ecclesia wenschi Mits m door de Kerkera leven d keurslijf Toch aan de waaraan draadt verkiezie gegeven Renkem gave v gevoegd Synodes de verk in de ni was, wej regeling aanleidit kleine w is, juist niet-offic grooter meenen, de offic regeling te besel ook, ho wijze va regeling gezag h heeft. Bedoeld minste Synode zelfs nie van een gesteld e heeft ge van dit semi-offic cept-regi heeft, z omdat volledig rijke pub bijv. wie te besch zaam re onze K wordt ge van een drukking gekozen, regeling: zullen o Kerkenor Kerkenor worden, i meenten moeten i der geme van reda daarom v revisie v nomen concept wordt aa

In harte Nijkerk / Kampen / Marken / Utrecht va D

I. K. DER BIJEL Oosterbaan De ers nieuwe be Archeolog WILHELM te BHOKE geveit, Oo WILHELMK oufichte, i dat het bo ischen va hoogte van Dit is he Door he laten, kreeg handeling e door al te h hij de inde Bijselsche zich overig aan. Deze nie bepaaldijk BEUKER'S be voor kweek terwilj het e beslissen, die de Kerkeraad dan hier en nu neemt, dat wil zeggen voor dit speciale